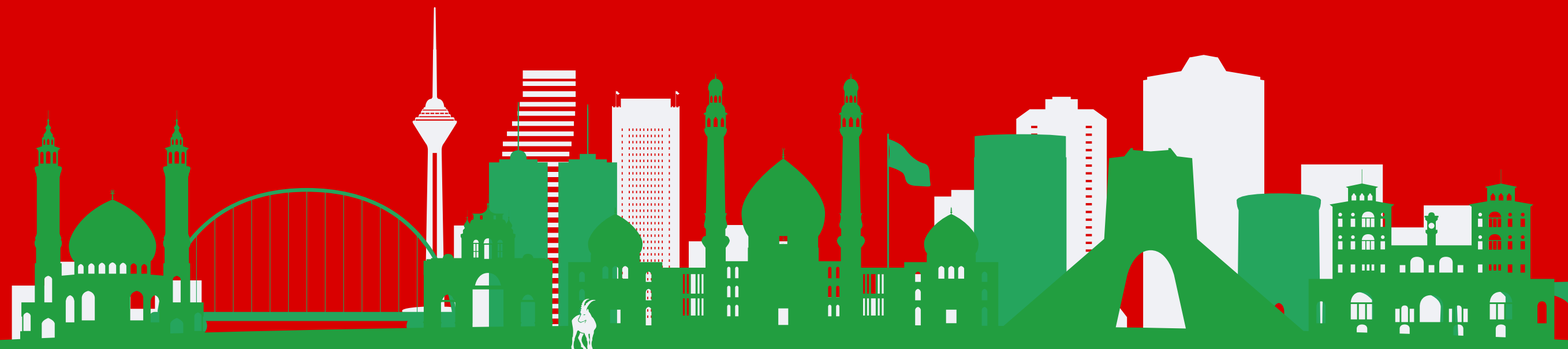

Iran

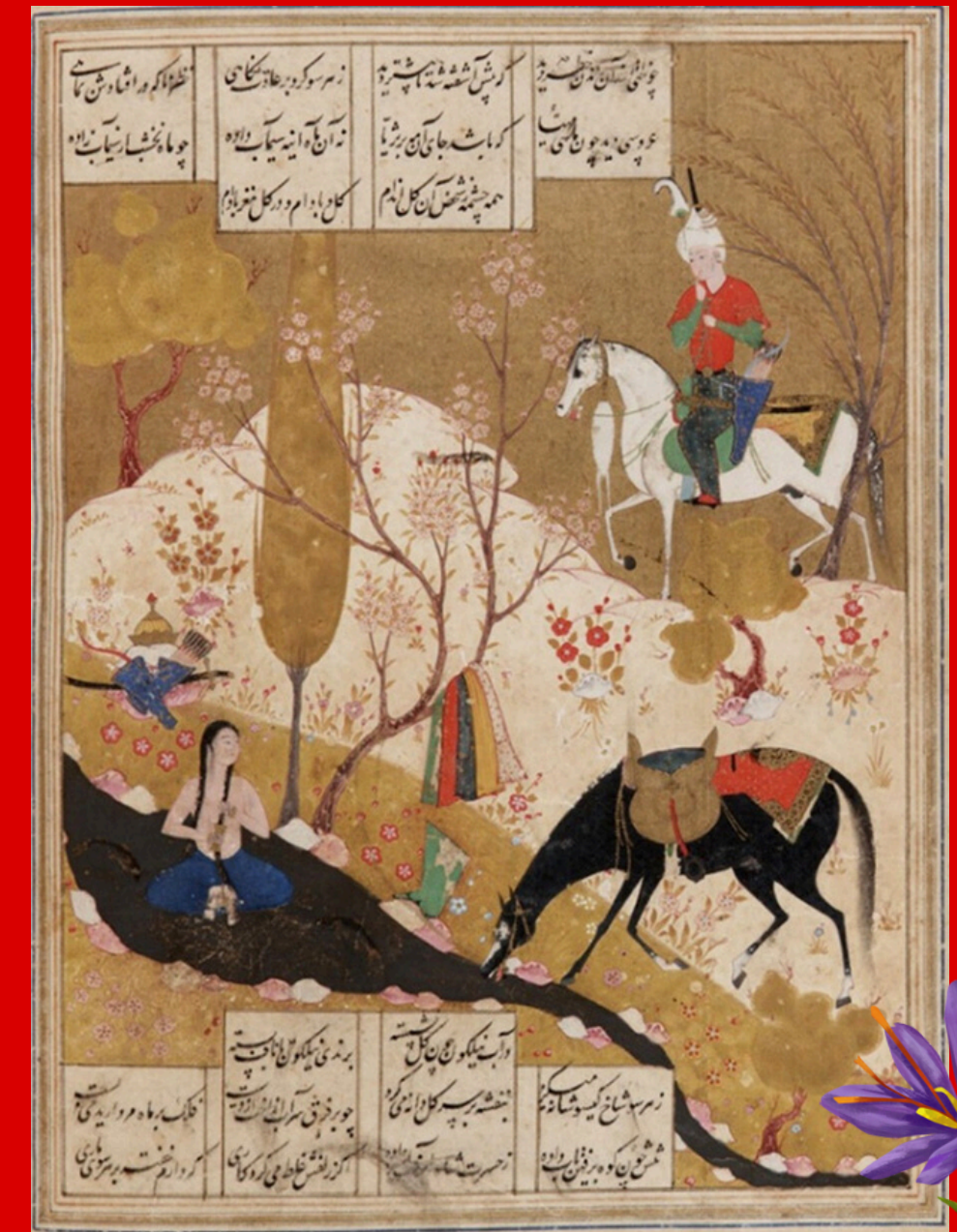
Zadanie 1:

Miłość i tęsknota w literaturze perskiej: Opowieści o Shirin i Leili

Miłosne historie stanowią centralny motyw literatury perskiej, odzwierciedlając nie tylko emocjonalne oddanie, lecz także wartości moralne, społeczne ograniczenia oraz filozoficzne ideały. Wśród najbardziej znanych są opowieści o Chosrowie i Szirin oraz o Leili i Medżnunie – obie fascynują kolejne pokolenia czytelników. Te narracje ukazują miłość w różnych formach: jedna z nich pełna jest sprawczości i siły, druga nacechowana tragedią i utratą.

Chosrow i Szirin

„Chosrow i Szirin”, autorstwa Nizamiiego (Nizami Gandżawiego), opowiada historię króla z dynastii Sasanidów – Chosrowa – oraz chrześcijańskiej księżniczki ormiańskiej, Szirin. Chosrow słyszy o urodzie Szirin i wysyła jej swój portret z nadzieją, że się w nim zakocha. Shirin, ujrzawszy obraz, zaciekawia się i wyrusza w podróż, by go odnaleźć. W tym samym czasie Chosrow również rusza w drogę ku pałacowi Shirin. Po drodze spotyka kąpiącą się w rzece młodą kobietę i zakochuje się w niej, nie wiedząc, że to właśnie Szirin. Po wielu przeszkodach – wojnach, nieporozumieniach i rywalach – w końcu się spotykają. Szirin jest silna i dumna; odmawia związku z Chosrowem, dopóki nie udowodni, że naprawdę zasługuje na jej miłość. Ich uczucie przetrwa wiele prób, lecz ostatecznie Chosrow zostaje zamordowany. Zrozpaczona Szirin odbiera sobie życie, by pozostać mu wierną.

Kąpiąca się Shirin, VI w. (Murshid al-Shirazi)

Leili i Medżnun

„Leili i Medżnun” to starożytna arabska opowieść, którą później w wersji perskiej opracował Nizami. Opowiada historię młodzieńca zakochanego w swojej szkolnej koleżance Leili. Z powodu niezwykłego zachowania związanego z miłością, ludzie zaczynają nazywać go „Medżnun”, co oznacza „szaleniec”. Ich miłość jest silna, ale zakazana. Rodzina Leili zmusza ją do poślubienia innego mężczyzny. Medżnun, załamany, opuszcza społeczeństwo i zamieszkuje na pustyni, pisząc wiersze o swojej ukochanej. Leili nadal go kocha, lecz nigdy nie mogą być razem. Po wielu latach Leili umiera z tęsknoty, a Medżnun umiera wkrótce potem przy jej grobie. Ich historia staje się symbolem głębokiej, niekończącej się miłości.

Dywan inspirowany opowieścią o Leili i Medżnun

Szirin i Leili: Dwie twarze kobiecości w perskich opowieściach miłosnych

- Obie historie – Chosrowa i Szirin oraz Leili i Medźnuna – to romantyczne opowieści, ale ukazują zupełnie różne oblicza miłości. Historia Szirin jest pełna odwagi i działania, podczas gdy opowieść Leili to cicha tragedia i cierpienie. Poprzez te dwie kobiety literatura perska pokazuje, jak różnorodna może być miłość i jak postrzegane są kobiety w tych narracjach.
- Szirin jest symbolem siły, niezależności i honoru. Nie czeka biernie, aż Chosrow do niej przyjdzie – sama podejmuje decyzje, stawia warunki, mówi, czego pragnie, a nawet ryzykuje dla miłości. Samotnie podróżuje, zarządza swoimi sprawami i łamie społeczne zasady, jakie obowiązywały kobiety – zwłaszcza kobiety królewskie – w jej czasach. Dzięki temu staje się rzadkim przykładem kobiety silnej i szanowanej w klasycznej literaturze perskiej.
- Leili natomiast to postać cicha i bierna. Jej miłość nie jest wolna – ograniczają ją rodzinne i plemienne reguły. Nie wolno jej samej wybrać swojej przyszłości. Rodzice wydają ją za mąż za innego, mimo że kocha Medźnuna. Leili nie ma głosu. Z czasem jej życie staje się opowieścią o czekaniu, smutku i cichej rozpacz. Obserwuje upadek Medźnuna, ale nie może nic zmienić. Jej historia pokazuje, że w tradycyjnej wizji dobra kobieta powinna być wierna, milcząca i posłuszna – nawet kosztem cierpienia.
- Szirin ukazuje nadzieję na inną, mniej typową drogę dla kobiety zakochanej – kobietę silną i podziwianą. Leili przedstawia bardziej powszechny w dawnych opowieściach obraz kobiecości – podporządkowanej, ukrytej i kontrolowanej przez innych.
- Razem reprezentują dwie zupełnie odmienne ścieżki kobiecych losów w perskim opowiadaniu: jedna to kobieta, która kształtuje swój los, druga – która jest przez los kształtowana.

Pytania i zadania:

01

Czym różnią się Leili i Szirin jako postacie kobiece? Jakie cechy charakteru wyróżniają je jako postacie kobiece w literaturze perskiej?

02

Która historia bardziej cię poruszyła? Dlaczego?

03

Jakie uczucia najczęściej towarzyszą wielkiej miłości według tych perskich opowieści?

04

Zapoznaj się z poniższymi przysłowiami i zastanów się, czy znasz przykłady polskich przysłów i powiedzeń dotyczących miłości, zakochania, siły uczuć oraz dramatycznych historii miłosnych – zarówno tych romantycznych, jak i pełnych cierpienia:

- **„Stać się Medžnunem”**

To powszechnie używane w języku perskim wyrażenie opisuje osobę, która zakochała się tak bardzo, że traci nad sobą kontrolę. Może oznaczać zarówno podziw dla siły uczucia, jak i ostrzeżenie przed jego skutkami.

- **„Leili trzeba zobaczyć oczami Medžnuna”**

Mówi się nawet, że Leili nie była fizycznie piękna, co dało początek znanemu perskiemu przysłowiu. Oznacza ono, że aby naprawdę zrozumieć drugiego człowieka lub jakąś sytuację, trzeba spojrzeć na nią oczami osoby kochającej lub głęboko zaangażowanej. Podkreśla to, jak miłość może kształtować postrzeganie i wartość.

- **„Och, to długa historia – jak opowieść o Chosrowie i Szirin”**

Wśród Irańczyków, gdy ktoś zostaje zapytany o swoją historię miłosną, często odpowiada: „Och, to długa historia – jak opowieść o Chosrowie i Szirin.” To wyrażenie służy do opisanie skomplikowanej, dramatycznej lub długiej relacji miłosnej, nawiązując do słynnej opowieści.

Połącz przysłowie z jego znaczeniem:

Przysłowie

A. „Stałem się jak Medžnun”

B. „To długa historia jak Chosrow i Szirin”

C. „Leili należy widzieć oczami Medžnuna”

Znaczenie

1. Opowieść pełna dramatyzmu i komplikacji

2. Być zakochanym do szaleństwa

3. Miłość zmienia nasze postrzeganie drugiej osoby

Odpowiedzi

1.

2.

3.

Odpowiedzi:

01

Szirin jest aktywna, odważna i niezależna – sama podejmuje decyzje i stawia warunki w miłości. Leili natomiast jest bierna i podporządkowana rodzinie; jej miłość nie może się spełnić, bo nie ma wpływu na własne życie.

02

Wyjaśnij, bazując na własnych odczuciach.

03

Cierpienie, tęsknota, poświęcenie, wierność, czasem samotność – ale też nadzieja i odwaga.

04

Przykłady polskich przysłów i powiedzeń to: „miłość jest ślepa” – miłość sprawia, że nie widzimy wad ukochanej osoby; „serce nie sługa” – nie można zmusić się do miłości ani się od niej uwolnić na życzenie; „stara miłość nie rdzewieje” – uczucie do dawnej miłości może przetrwać mimo upływu czasu. Podobnie Medžnun zakochuje się tak głęboko, że nie widzi nic poza Leili – ani zakazów rodziny, ani realnych możliwości ich związku. Jego uczucie odcina go od świata. Choć mijają lata, Leili i Medžnun nie zapominają o sobie. Ich uczucie nie słabnie, mimo zakazów i czasu.

05

1. A – 2, B – 1, C – 3.

